

145 ani de la proclamarea Independenței României

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin Meșincaț
Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio,
Editura Tipo MC, Oradea - 2020

Cartea Mea e și a Ta!

ISSN 2734-6889

ISSN-L 2734 -688

Aureola Marelui Voievod MIRCEA cel BĂTRÂN

Prof. Dr. Gheorghe Constantin NISTOROIU

*„Statura lui Mircea e de mijloc,
chipul blând și voios, ochii mari
și albaștri, părul castaniu blond
și buclat.” (Grigore Alexandrescu)*

Sfârșitul secolului al XIV-lea aduce cu el marea primejdie musulmană, valuri migratoare ale potopului asiatic care a spart zăgazurile imperiului milenar bizantin. În mai puțin de-o jumătate de secol peninsula balcanică era strivită, inundată de turci.

În vreme ce Apusul presupus creștin scăpăta sub asfințitul grandomaniei sale, a titlurilor nobiliare, sub faldul și foșnetul de mătase al cuceririlor de curtezane, sub vraja cornului de vânătoare și a hăitașilor seniorilor sub oblăduirea pontifului Romei, Răsăritul creștin se ștrangula prin agonia propriilor sale dezbinări frățești.

Dincolo de această Apocalipsă apuseană, dar și răsăriteană, fiindcă din marea împărăție bizantină, frântă rămăsese doar capitala Constantinopol, a binevoit Bunul Dumnezeu să răsară pentru Țările Valahe, Voievodul Soare - **Mircea cel Mare**.

Fulgerul Baiazid se carbonizase după colosala biruință a lui **Mircea** de la Rovine, dar și Biruitorului i se înfige un jungher în coaste prin fiul său Vlad și ceata de boieri netrebniți și vicleni care au uzurpat tronul marelui Voievod.

În Bizanț, împăratul Manuil al II-lea striga în disperare ajutorul creștinilor, reînviind pentru o clipă vremea cruciadelor. Fascinația de odinioară îi îmbărbătează pe seniorii Apusului, care pun în față nu cavalerismul, ci folosul material, răspunzând chemării.

Cruciada de la Nicopole – 26 Septembrie 1396

Sigismund ajungând împărat a organizat o Cruciada antiotomană. Regele Franței Carol al VI-lea i-a dăruit un număr însemnat de cavaleri pentru cruciadă. În prima fază cu sprijin maghiar doar simbolic și cu ajutor de la emirul Anatoliei, Mircea a ocupat cetatea Nicopole – Turnu-Măgurele, ridicată de împăratul trac bizantin Heraclius (610-641), în anul 629. Invidios pe succesul lui Mircea, Sigismund și-a dorit doar pentru el victoria, comițând greșeală după greșeală. A dat o fugă până acasă, la soția bolnavă, lăsându-l pe Mircea descoperit și oferindu-l astfel țintă turcilor.

145 ani de la proclamarea Independenței României

2

Cruciații în mare parte erau cavaleri italieni, englezi, francezi și germani înveșmântați în armură destul de grea, între care marele maestru al Ioaniților Philbert de Noailles, Conte de Eu, Jean de Nevers, mareșalul Boucicault și alții de aceeași talie, unul mai orgolios decât altul. Comanda cruciaților i-a aparținut fiului ducelui de Burgundia, cel mai bogat senior al epocii din întregul Occident. Numărul creștinilor-cruciați era de circa 60 000, dar Elita lor era fisurată de orgoliu, fiindcă viața de huzur, de saloane, de orgii le-a amputat renumele de cavaleri – seniori medievali.

Sigismund s-a întors în tabără pentru a da ordine și a-și adjudeca eventual biruința.

Cruciații n-au ascultat sfatul lui Mircea, de a nu începe atacul **frontal**. Când oastea turcă în jur de 60 000 de ieniceri înainta prudent, apropiindu-se, cavalerii-cruciați erau în plină ofensivă bachică, iar lângă băutură au savurat indisciplina și lipsa de gândire tactico-strategică în fața unui inamic destul de puternic, atacând frontal.

„A fost un dezastru cumplit pentru cavaleri, fiindcă turcii așezaseră țărugi în pământ, pedestrașii trăgeau cu săgețile sau intrau printre picioarele cailor și tăiau caii sub genunchi, iar abia pe urmă, din trei părți, au apărut stoluri-stoluri de călăreți. În urma înfrângerii catastrofale, mii de cavaleri au fost luați prizonieri. Unii au fost uciși chiar în seara bătăliei, sultanul răzbușcând omorârea de către cruciați, în ajun, a unor turci prinși la Rusciuc. Captivii cei mai de vază au fost păstrați pentru a fi răscumpărați cu bani grei.” (Neagu Djuvara, *O Scurtă Istorie a Românilor povestită celor tineri*. Ed. Humanitas, București, 2007, p. 89-90)

Orgoliul seniorilor - cruciați amestecat cu deșertăciunea omenească au precipitat deznodământul fatal al Cruciadei. Mircea și Sigismund, rămași în rezervă au urmărit de pe o colină dezastrul cruciaților apuseni care a fost pe măsura orgoliului lor. Însuși Sigismund a scăpat cu viață grație salvatorului său Comitele de Zollern, unul dintre întemeietorii Casei de (tristă amintire n.a.) Hohenzollern.

Armurile lor erau atât de grele, de cca. 60 de kg., încât păreau niște care blindate. Urcatul pe cai, care și ei erau în armuri se făcea cu o macara anume. Turcii și-au fixat primele două linii de paradă, ispitind cavaleria franceză să înainteze, care s-a trezit în fața unui platou de scuturi și spade al ienicerilor de elită. Au forțat însă, retragerea în grabă, dar caii în fugă copleșiți sub povara grea s-au prăbușit, lăsându-și călăreții destul de vulnerabili. *„Atunci interveni cavaleria ușoară, care nu i-a mai lăsat să se ridice pentru a se putea apăra, ucigându-i ca pe vitele din abatoare, în timp ce masele luptătorilor de elită, răspândite pe flancuri, au început să secere oștenii din oastea germană, distrugându-i în cea mai mare parte.”* (Dan Lucinescu, *Sfârșit întunecat de Ev. Căderea Imperiului Bizantin*, Ed. Siaj, 2012, p. 72)

Întors din Cruciadă, Mircea a găsit tronul ocupat de fiul Vlad, sprijinit de poloni. L-a prins pe Vlad și l-a trimis plocon lui Sigismund, dar a reușit să fugă la Constantinopol.

Însoțit de brava sa armată, Mircea cel Mare a pătruns în Moldova anului 1400, înlocuindu-l pe nevolnicul fiu al lui Roman I, Iuga al II-lea, cu vrednicul și bravul **Alexandru cel Bun**, alt fiu al lui Roman I. Baiazid însă nu s-a bucurat din plin de victorie, fiindcă l-a tulburat invazia mongolă în Asia a lui Timur Lenk, iar în urma bătăliei din 12 Iulie 1402 de la Angora, sultanul a fost luat prizonier, închis într-o cușcă de fier și purtat spre batjocură din loc în loc.

Domnia lui **Mircea cel Bătrân** și-a întins **Mare** hotarele Țării Românești până la Marea Neagră, cu toate cetățile ei, intitulându-se după har, merit și autoritate: *„Eu, cel în Hristos bine credinciosul și de Hristos iubitorul, Io Mircea mare voievod și domn, stăpânind și domnind peste toată Țara Ungrovlahiei și a părților de peste munți, încă și spre Părțile Tătărești, și Herțeg al Amlașului și al Făgărașului și domn al Banatului Severinului și de amîndouă părțile peste toată Podunavia, încă și pînă la Marea cea Mare și stăpânitor al cetății Dîrstorului...”*

Faima aceasta a făcut din **Mircea cel Mare**, primul Voievod care a dorit realizarea visului de unire al tuturor românilor. A arbitrat alegerea de sultan din fiii lui Baiazid. Dacă nu trădau sârbii și bizantinii Muza protejatul lui Mircea rămânea pe tron.

145 ani de la proclamarea Independenței României

Mircea cel Mare a fost un foarte bun organizator și restaurator privind clasele sociale, armata, drumurile, orașele, satele, viața economică, cultura și biserica.

În plan religios Domnul valah a fost ucenicul marelui ctitor – monah Nicodim de la Tismana, „sfetnicul lui Mircea întru cele dumnezeiești”. (P.P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 1944, p. 143)

Ca discipol al marelui călugăr, Mircea a fost un mare Domnitor, un iscusit diplomat, un mare ctitor de țară românească, precum și un ilustru ziditor de cultură și lăcașuri de cult, facilitând legături spirituale ale ierarhilor munteni cu cei din Ardeal ori tipărituri bisericești la Govora, Râmnic, Dealu-Târgoviște, Argeș, Cîmpulung, București sau ctitorii și danii la Muntele Athos. (Prof. Gh. Moiescu, *Problema Muntelui Athos*, în „*Ortodoxia*”, Anul V, nr. 2, Buc. 1953, p. 241, 253, 257)

Ctitoriile lui Mircea cel Bătrân s-au realizat prin înălțarea sfintelor mănăstiri Cozia (Călimănești), Brădet (Argeș), Glavacioc (Găești); prin îmbunătățirea celor existente: Cotmeana (Argeș), Snagov (Codrul Vlăsiei), Strugalea (Vlașca), Dealu (Târgoviște) sau înzestrarea unor biserici de mir ori a mănăstirilor noi, precum cea de la Bolintin, ctitoria fostului său logofăt Filos, călugărit Filotei sau Vișina, ctitoria ucenicului lui Nicodim, Dionisie.

Mircea cel Mare a colaborat cu mitropolitul său Antim Critopulos, cu care a întâmpinat moaștele Sfintei Mucenițe Filoftea din Pamfilia-Asia Mică, așezate la Tîrnovo și cinstite de marele țar valah al bulgarilor **Ioniță Asan**, peregrinând la Vidin în anul 1393 și apoi venind în Valahia munteană, țara aleasă de Sfânta în anul 1396, pentru Curtea de Argeș a Mitropoliei. Cu binecuvântarea mitropolitului Atanasie și a marelui Nicodim, Mircea a ridicat mănăstire Cozia, unul dintre cele mai importante lăcașuri sfinte ale Țării Românești.

COZIA – străvechi leagăn voievodal

Mănăstirea COZIA – străvechea moștenire strămoșească este una dintre cele mai râvnite Perle ale arhitecturii bisericești autohtone, ca patrimoniu valah de eternitate. „*Ca la trei ore departe de Râmnic, pe un braț de pământ ce din poalele Carpaților se întinde deasupra Oltului, este zidită Cozia... Numele fondatorului deșteaptă niște suveniri mărețe, nutrite încă de sgomotul valurilor, care udă înaltele ziduri și se închină țărânei eroilor. De cealaltă parte a râului, un șir de munți acoperiți cu arbori, formează mănăstirii o statornică barieră, care apără despre răsărit și oprește razele soarelui de a turbura fără timp repausul părinților.*” (Clasici Români - Grigore Alexandrescu, *Cozia* în *Poezii și Proză*, Cugetarea-Georgescu Delafras, p. 266)

„*Așa a dorit Domnia mea spre Sfînta și începătoria de viață Treime, al cărei hram este zidit de singur domnia mea în locul ce se zice Nucet pe Olt, adică Cozia...*” (Hrisovul din 20 Mai 1388, în Acad. R.P.R., D.I.R. *Țara Românească*, Bucucurești, 1953, p. 53)

„*Am ridicat această mînăstire, cu ajutorul Sfîntei Troițe (Treimi), am săvârșit și am tîrnosit și am reparat și, în scurt timp, am dăruit puțin obroc din casa mea pentru hrana călugărilor ce se află în mai înainte zisa mînăstire făcută de mine.*” (Așa grăia și Hrisovul din 8 Ianuarie 1407, în A.S.B., *Condica Mînăstirii Cozia*, nr.712, f.243-247)

În cea dintâi intrare a bisericii Mănăstirii Cozia te întâmpină două mari pietre. Pe prima abia se pot descifra câteva cuvinte și numele **Mircea**. De pe cealaltă grăiesc aceste cuvinte despre familia Domnului Mihai Viteazul: „*Aici odihnește Maica Teofana călugărița cu fie-sa Doamna Florica și fiul său Nicolae Vodă, leat 1625*”.

Primul stareț al mănăstirii a fost ucenicul Avvei Nicodim, ieromonahul Chir Gavriil.

În Lavra mănăstirii Cozia s-au smerit mii de călugări, au luminat zeci de cărturari, precum Filotei imnograful, Isaia copiistul, Mardarie pisarul, Ștefan grămăticul, Ghenadie cărturarul, Antim cosmograful, Grigorie ierograful, Onufrei istoriograful, Sofronie ierograful, s-au desprins ierarhi de seamă, ca mitropoliții Iosif, Macarie, Ilarion, Efrem, Eftimie, Mihail I, Ignatie Sîrbul, Teodosie, Varlaam, Nifon, Efrem Enăcescu, Firmilian, Nicolae Colan, Emilian Antal sau episcopii Dionisie, Ștefan, Clement, Grigore Socoteanu, Iosif Argeșeanul, Dionisie Cratianul, Antim Angelescu.

145 ani de la proclamarea Independenței României

(D.I.R., Veacul XIII, XIV, XV, Țara Românească, București, 1953, p. 54-55; Pr. dr. Nicolae Șerbănescu, *Mitropolii Ungrovlahiei*, în B.O.R., nr. 710, 1959; Pr. Emil Nedelescu, *Egumenii Mănăstirii Cozia în sec. XIV-XVII*, M.O., nr. 3-10, 1963)

Lavra Cozia – necropola voievodală a/ va excela vreme de secole prin tot ceea ce arta, creștinismul, cultura religioasă se întrepătrund, dar și prin școlile de pictură, sculptură, de cântăreți sau varianta modernă mireană. De asemenea i-au purtat prețuirea și venerarea numeroși patriarhi ecumenici sau ai marilor Biserici orientale.

Neamul – Națiunea – Poporul – Focul ortodox al Vetrei străbune ating apogeul naturii divino-spirituale prin jertfa mamelor, dascălilor, poezilor, scriitorilor, filosofilor, teologilor, călugărilor, monahiilor, eroilor, martirilor, mărturisitorilor, sfinților, geniilor, profeților pe care i-au născut și prin creațiile lor minunate ce nasc nemurirea.

Faima moștenirii noastre legendare, a lui Mircea cel Mare, dar și strălucirea Mănăstirii Cozia l-au inspirat pe marele poet valah muntean **Grigore Alexandrescu**, care i-a onorat pe Volney, Lamartine, Victor Hugo, Shakespeare, Lordul Byron, Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc, Eminescu să evoce trecutul măreț al Strămoșilor noștri, imortalizând amplitudinea sufletească a dacoromânilor în admirabilele versuri patriotice, ce înfloresc Corola poeziei Umbra lui Mircea la Cozia.

UMBRA LUI MIRCEA LA COZIA

*„Ale turnurilor umbre peste unde stau culcate;
Către țărmlul din potrivă se întind se prelungesc,
Și-ale valurilor mîndre generații spumegate
Zidul vechi al mînăstirii în cadență îl izbesc.*

*Dintr-o peșteră din rîpă, noaptea iese, mă'mpresoară:
De pe multe, de pe stîncă, chipuri negre se cobor;
Mușchiul zidului se mișcă... p'ntre iarba se strecoară
O suflare, care trece ca prin vine un fior.*

*Este ora nălucirii: un mormânt se desvelește,
O fantomă 'ncoronată din el iese... o zăresc...:
Iese..., vine către țărmluri... stă... în preajma ei privește;
Râul înapoi se trage..., munții vârful își clătesc.*

*Ascultați...! marea fantomă face semn... dă o poruncă...
Oștiri, taberi fără număr împrejur-i înviez...
Glasul ei se 'ntinde, crește, repetat din stîncă 'n stîncă,
Transilvania l-aude, ungurii se înarmez.*

***Oltule**, care-ai fost martor vitejiilor trecute
Și puternici legioane p'a ta margine-ai privit,
Virtuți mari, fapte cumplite, îți sînt ție cunoscute,
Cine oar' poate să fie omul care te-a îngrozit?*

*Este el, cum îl arată sabia lui și armura,
Cavaler de al credinței, sau al Tibrului stăpîn,
Traian, glorie a Romei ce se luptă cu natura?
Decebal al Daciei, sau e Mircea cel Bătrîn?*

145 ani de la proclamarea Independenței României

5

*„Mircea!” îmi răspunde dealul; „Mircea!” Oltul repetează;
Acest sunet, acest nume, valurile îl primesc,
Unul altuia îi spune, Dunărea se ’nștiințează,
Ș’ale ei spumate unde către Mare o pornesc.*

*Sărutare, umbră veche! priimește închinăciune
Dela fii ai României, care tu o ai cinstit.
Noi venim mirarea noastră la mormântu-ți a depune;
Veacurile ce ’nghit neamuri al tău nume l-au hrăpit.*

*Râvna-ți fu neobosită, îndelung’ a ta silință:
Până l’ adânci bătrânețe pe Români îmbărbătași;
Însă, vai! n’a iertat soarta să ’ncununi a ta dorință,
Și-al tău nume moștenire libertății să îl lași.*

*Dar cu slabele-ți mijloace faptele-ți sînt de mirare:
Pricina, nu rezultatul, laude ți-a câștigat;
Întreprinderea-ți fu dreaptă, a fost nobilă și mare;
De aceea al tău nume va fi scump și nepătat.*

*În acel locaș de piatră, drum ce duce la vecie,
Unde tu te gîndești, poate, la norodul ce-ai iubit,
Câtă ai simțit plăcere când a lui Mihai soție
A venit să-ți povestească fapte ce l-au strălucit!*

*Noi citim luptele voastre, cum privim vechea armură
Ce un uriaș odată în războaie a purtat;
Greutatea ei ne-apasă, trece slaba-ne măsură,
Ne ’ndoim dac’asa oameni întru adevăr au stat.*

*Au trecut timpii aceia, timp de fapte strălucite,
Însă triste și amare; legi, năravuri se ’ndulcesc;
Prin științe și prin arte, națiile înfrățite
În gândire și în pace drumul gloriei găsesc.”
(Grigore Alexandrescu, ... Poezii și Proză, op. cit.)*

Un consătean de-al meu din **Bîrsoiu-Vîlcea** aflat în primul prag al tinereții, **Doinel Zamfirescu** și-a pregătit terenul la vizita lui **Nicolae Ceaușescu**, care l-a cinstit pe **Marele Mircea** la Mănăstirea Cozia în 1978, recitând impecabil geniala poezie, care l-a încântat pe patriotul conducător, facilitându-i astfel drumul către actorie.

2 Ianuarie 2022

+ Sf. Cuv. Serafim de Sarov